

Sygn. akt V U 1072/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Radosław Buko**

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Pezena

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2013 roku w Słupsku

odwołania J. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 28 maja 2013 roku znak (...)

w sprawie **J. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. B. prawo do emerytury na podstawie art.184 w zw. z art.32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2009 roku numer 153 poz. 1227 ze zm.) od dnia (...)roku, nie stwierdzając odpowiedzialności organu rentowego

UZASADNIENIE

Ubezpieczony J. B. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 28.05.2013 r., znak (...), odmawiającej prawa do emerytury.

Domagał się zmiany zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do emerytury podnosząc, że pracował w warunkach szczególnych w Spółdzielni Kółek Rolniczych (...) oraz Spółdzielni Pracy (...) w T. od dnia 07.03.1977 r. do 31.12.1991 r. jako kierowca ciągnika.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów procesu według norm przepisanych podnosząc, iż ubezpieczony wykazał na 01.01.1999r. wymagany staż ogółem, ale nie wykazał wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat – a jedynie 2 lata i 2 dni. Do okresu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu okresu od 01.06.1973 r. do 02.06.1975 r. z tytułu zatrudnienia w Nadleśnictwie D. na podstawie świadectwa pracy w warunkach szczególnych k. 10. Nadto do okresu pracy w warunkach szczególnych nie uwzględniono okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej w okresie zatrudnienia w Nadleśnictwie D. od 03.06.1975 r. do 17.12.1976 r.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. B., urodzony (...), w dniu 15.04.2013 r. złożył wniosek o emeryturę. Jest członkiem OFE, ale złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na dochody Skarbu Państwa. Pozostaje w stosunku pracy. Wykazał według stanu na dzień 01.01.1999r. okres składkowy, nieskładkowy w wymiarze 25 lat 4 miesiące i 24 dni, w tym 2 lata i 2 dni pracy w warunkach szczególnych. Zaskarżoną decyzją z dnia 28.05.2013 r. odmówiono mu prawa do emerytury z uwagi na nie wykazanie 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

/dowód: akta emerytalne ZUS; wniosek k. 1 – 2, karta przebiegu zatrudnienia na dzień 01.01.1999 r. k.32, zaskarżona decyzja z dnia 28.05.2013 r. – k. 33 – 33 v./

Ubezpieczony J. B. w spornym okresie zatrudnienia tj. od 07.03.1977 r. do 28.02.1982 r. zatrudniony był w Spółdzielni Kółek Rolniczych w J. w Zakładzie Usług (...) w T. na stanowisku kierowcy ciągnika. Ubezpieczony pracował w polu przy opryskach i pracach polowych – orał, bronował. Ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie korzystał ze zwolnień lekarskich.

W kolejnym spornym okresie tj. od 01.03.1982 r. do 31.12.1991 r. ubezpieczony J. B. zatrudniony był stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Spółdzielni Pracy (...) w T.. Został zatrudniony na stanowisko kierowcy ciągnika, jednakże w trakcie zatrudnienia tj. od dnia 31.07.1988 r. powierzono jemu stanowisko portiera-dozorcy na krótki okres (maksymalnie pół roku) z uwagi na chorobę kręgosłupa. Zeznający w sprawie świadek B. S. nie pamięta ubezpieczonego, aby w ogóle w spornym okresie zatrudnienia był dozorcą tylko kierowcą ciągnika.

/dowód: akta sprawy: wyjaśnienia ubezpieczonego – k. 19 – 19 v. w zw. z k. 21 (00:00:02:42 – 00:10:19) oraz k. . 20 w zw. z k. 21 (00:26:21 – 00:29:50), zeznania świadka J. K.- k. 19 v. w zw. z k. 21 (00:13:05 – 00:16:29), zeznania świadka A. K. – k. 19 v. w zw. z k. 21 (00:16:30 – 00:19:16), zeznania świadka J. N. – k. 19v.-20 w zw. z k. 21 (00:19:17 – 00:22:37), zeznania świadka B. S. – k. 20 w zw. z k. 21 (00:22:38 – 00:26:20), akta osobowe ubezpieczonego koperta k. 17 akt sprawy: umowa o pracę z dnia 01.03.1982 r., zmiana warunków pracy z dnia 29.04.1988 r., angaż z dnia 25.03.1991 r., świadectwo pracy/

Ubezpieczony według stanu na dzień 01.01.1999 r. posiada wymagany 15 letni staż pracy w warunkach szczególnych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego J. B. zasługuje na uwzględnienie.

Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było ustalenie uprawnień ubezpieczonego do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227) oraz przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 , poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z art.184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32,33,39 i 40, jeżeli w dniu wejścia ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

W myśl ust. 2 art. 184 - w brzmieniu obowiązującym do końca grudnia 2012r. - emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Obecnie od 01.01.2013 r. brak jest obowiązku rozwiązaniu stosunku pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, to 25 lat w przypadku mężczyzny (art. 27 pkt 2). Wiek emerytalny wynika z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), do którego odsyła art. 32 ust. 4 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dla mężczyzny jest to 60 lat. Wymagany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych przewidziany w przepisach dotychczasowych, o którym mowa w art. 184 ust. 1, to okres 15 lat, o czym stanowi § 4 ust. 3 powołanego rozporządzenia.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że ubezpieczony J. B. na dzień złożenia wniosku o emeryturę miał ukończone 60 lat – ukończył je w dniu (...) r., jest członkiem OFE, ale złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na dochody Skarbu Państwa. Posiada wymagany ponad 25 letni staż pracy liczony na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 01.01.1999 roku.

Oznacza to, iż jedyną przesłanką jaką musiał ubezpieczony udowodnić w przedmiotowej sprawie była praca w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat według stanu na dzień 01.01.1999r.

Zgodnie § 22 ust 1 rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. nr 237 poz.1312) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

1) legitymacja ubezpieczeniowa;

2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Z kolei ust 2 tego przepisu stanowi, że jeżeli ustawa przewiduje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres.

Jednak w spornych przypadkach, uwzględnienie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale, w pełnym wymiarze czasu pracy tego zatrudnienia.

Zważyć przy tym należy, że w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno – rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom.

Według art. 473 § 1 kpc w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron.

Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 kpc, sprawia, że każdy istotny fakt (np. taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury), może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2007 r. I UK 111/07).

W ocenie Sądu jest oczywiste, iż brzmienie zajmowanego stanowiska, jakie widnieje w dokumentach prowadzonych i wystawionych przez pracodawcę nie może mieć rozstrzygającego znaczenia w sprawie. Decyduje rodzaj wykonywanej pracy, co nadto wynika z powołanych wyżej przepisów prawa, w szczególności art. 32 ust. 2 który stanowi, iż dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w obniżonym wieku za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Rodzaje prac ustala się na podstawie powołanego już wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który w załączniku A w Działach od I do XIV wymienia rodzaje prac, które są pracą w warunkach szczególnych.

Ponadto należy dodać, iż w myśl § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W załączniku A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uznano za pracę w szczególnych warunkach prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych (Dział VIII pkt 3).

Jak już wyżej wskazano, o zaliczeniu pracy do okresu pracy w warunkach szczególnych, decyduje nie rodzaj zajmowanego przez ubezpieczonego stanowiska, a praca jaką faktycznie wykonywał. Powyższe zostało również potwierdzone w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego.

W ocenie Sądu praca ubezpieczonego w spornym okresie zatrudnienia w charakterze kierowcy ciągnika zarówno w SKR J., jak i w Spółdzielni Pracy (...) w T. była pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Fakt pracy został potwierdzony zgodnymi zeznaniami świadków: J. K., A. K., J. N. oraz B. S.. Świadkowi pracowali razem z ubezpieczonym w spornych okresach zatrudnienia i znali specyfikę pracy ubezpieczonego J. B..

Zeznania świadków w tym zakresie jako jasne, rzeczowe, logiczne i spójne Sąd uznał za wiarygodne. Sąd dał w pełni wiarę powyższym zeznaniom, gdyż są one spójne i zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym tj. aktami osobowymi ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) w T.. Sąd przyjął, że w toku zatrudnienia w Spółdzielni ubezpieczony przez okres najwyżej 6 miesięcy zajmował stanowisko portiera – dozorca z uwagi na problemy z kręgosłupem, jednakże zarówno z wyjaśnień ubezpieczonego, jak i zeznań świadka B. S. wynika, że był to okres krótki i po tym okresie powrócił na stanowisko kierowcy ciągnika.

Podkreślić należy, że to iż ubezpieczony powrócił na stanowisko traktorzysty wynika z akt osobowych – natomiast ze względu na brak angażu na podstawie tych akt nie można stwierdzić kiedy ubezpieczony powrócił na stanowisko traktorzysty.

Pracodawca nie wystawił ubezpieczonemu świadectwa pracy w warunkach szczególnych za sporne okresy zatrudnienia.

Z tej przyczyny Sąd bardzo starannie analizował dane wynikające z zeznań świadków oraz dane wynikające z akt osobowych ubezpieczonego.

Brak świadectwa pracy sam w sobie nie świadczy, że ubezpieczony nie świadczył w spornym okresie pracy w warunkach szczególnych.

Sąd zważył, iż świadectwo pracy wydane przez pracodawcę nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot go wydający nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania w zakresie administracji państwowej, a tylko takie dokumenty stanowią dowód tego co zostało w nim urzędowo potwierdzone.

Wydane przez pracodawcę świadectwo pracy w warunkach szczególnych jest dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, co podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2004 r., sygn. akt III UK 31/2004 (OSNP 2005/1 poz.13).

Praca ubezpieczonego w czasie spornych okresów zatrudnienia była pracą w warunkach szczególnych. Łączny okres pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych po doliczeniu okresu bezspornego uznanego przez organ rentowy w wymiarze 2 lata i 2 dni, wynosi 16 lat 3 miesiące i 24 dni (po odliczeniu 6 miesięcy pracy na stanowisku portiera – dozorca).

W tym stanie rzeczy Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu J. B. prawo do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia (...)r. tj. od dnia złożenia wniosku, o czym orzeczono w pkt I wyroku.

W pkt II, Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieprzyznanie prawa do świadczenia.

Ustalenie, czy ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych, wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przez Sąd. Z tych przyczyn nie można przypisać organowi rentowemu odpowiedzialności za nieprzyznanie świadczenia emerytalnego. Mając na uwadze dyspozycję art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieprzyznanie prawa do świadczenia.